

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, fél évre 5 K, negyed évre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári oheque-számla 10,489. szám.

Ünnep után.

Ólomszürke az ég! hóval bórítva a tájak! A nap sugára gondosan rejtőzik, nehogy melegével olvadásra bírja azt az erős jégkérget mely a földet lebilincselve, leigázva tartja...

Mintha a természet is velünk együtt megváltozott volna az idők folyamán, olyan sötéten, olyan szürkén, olyan ridegen köszöntött be hozzánk, a magyar szabadságnak máskor olyan verőfényes, napsugaras, madárdalos, szép és magasztos ünnepe.

Ugy van; megváltoztunk, — nagyon megváltoztunk!

Az a szép, nagy, magasztos ünnep, melyet atyáink mint szent örökséget hagytak ránk, melynek örök ígéje: „Szabadság! Egyenlőség! Testvériség!” ma már nem hozza úgy rezgésbe szíveinket, nem idézi őszintén lelki szemeink elé a multak dicső emlékét, nem egyesít bennünket a közös ünnepelésre, mert azt hisszük, eleget tettünk hazafias, nagy kötelességünknek, ha hajnalkor kitűzetjük házainkra a nemzet háromszínű lobogóját, azt is csak talán azért, hogy hazafiatlansággal ne vádoltassunk.

Megfékeztek, bilincsekbe szorítottuk ünnep előtt gondolatainkat; érzelmeinket visszafojtottuk, mert nem akartunk disszonáns hangokat vegyíteni, a magyar nép himnuszának zengésébe és a magyar szabadság ébredésének áhitatos szent ünneplésébe, mert féltettük, hogy az igazság megszentelteleníti azt. De most már ünnep után vagyunk; szabad szárnyalást engedhetünk gondolatainknak és érzelmeink — gátat szakítva, — túlradnak, kicsapnak medrükből és ha fáj is az igazság misem állja útját, hogy azt kötelességünkhöz hiven, leplezetlenül el ne mondassuk; az igazság és az orvosság a legtöbb esetben keserűséget okoz az emberiségnek, noha mindkettő csak gyógyítására válik.

Kezdődik az igazság pedig ott, hogy városunk és annak lakossága nem ünnepelte meg március 15-ét úgy, a mint azt a város és lakosságának méltósága és intelligenciája, — a mint azt a székely virtusunkra való gyakori hivatkozás — megkövetelte volna.

Fáj ez igazságot ide szögez-

ni; — talán jobban fáj mint azoknak, — a kik ellen ezért vádat emelik; mert e vád nem egyeseket, nem testületeket, de az egész társadalmat jogosan sújthatja; azt a társadalmat, melyet még a nap jelentősége, szentsége sem volt képes **egyenlőség** tömöríteni, — azt a társadalmat, a mely így az **egyenlőség, testvériség** magasztos eszméjét még ezen a szent napon sem engedte diadalra jutatni; azt a társadalmat, melyben az egyed különvált a többitől, melyben mindenki csak az „én” érvényesülésére törekszik, melyet még a köteles hazaszeretet melege se tudott nemzetünk eme legszebb ünnepén összeolvasztani.

Megszégyenülve, pirulva lapozgattam a fővárosi és erdélyi hírlapokat, mert mindmegannyi csak a mi nagy bűnünket hirdette.

A fővárosi lapok hirdetik, hogy a középiskolák összes növendékei együttesen megállapított programmal ünnepelik március 15-öt, hirdetik továbbá, hogy a főváros törvényhatósági közgyűlése március 15-ének nemzeti ünnepnappá való tétele tárgyában feliratot intéz a képviselőházhoz. És mi történik nálunk? Az összes tanintézetekben külön-külön ünnepelik az egyenlőség, testvériség ünnepét és mindenhol csaknem egyidőben, csaknem egy órában; holott szebbet, nemezebbet, lélekemelőbbet el se tudnánk képzelni, mintha az összes tanintézetek ifjúságát egyesítve, közösen megállapított műsorral vezetnék tanáraik a szabadság ünnepére, hogy testvéries ölelésben együttesen zengje el az összes ifjúság: „Isten áld meg a magyart!” És vajon melyik igaz magyar nem sietne büszke örömmel az ifjúság ez együttes hazafias ünnepére, ha ez az ünnepség az egyenlőség szellemében ugyanegy helyen, ugyanazon órában tartatnék?

A főváros közgyűlésének fenti hazafias mozgalmához, már több más vidéki város is csatlakozott, sőt egyes városok ezzel még a fővárost is megelőzték; nálunk is megtartatott hétfőn e hó 11-én a városi közgyűlés, de egy indítvány se tétetett, — egy hang se szólalt fel, hogy most noha átmenetelig nemzeti kormányunk van, — legalkalmasabb az idő azon rég táplált országos óhajunknak kifejezését adni, hogy március 15-ének

nemzeti ünnepévé való avatását, ne csak kérjük, hanem követeljük is.

És a vidéki lapok? mit irnak a székely vidéki lapok? Azt, hogy széles bércecs hazánk majdnem minden városában, a függetlenségi 48-as párt egyesíti az egész társadalmat a márciusi nagy nap méltó megünneplésére. Kézdivásárhelyt összeolvadtak a lelkek; a „Kaszinó” „a függetlenségi 48-as kör” és a „Polgári olvasókör” egységes érzésben egymáshoz simulva, együtt rendezte a nagyszabású ünnepet, melynek műsoráról látjuk, hogy még az istentiszteletek is úgy tartattak, oly órában, hogy az ünnepelő közönségnek alkalma lehessen mindegyiken együttesen részt venni, délután pedig a „Vigadó”-ban közös ünnepélyre tömörül az egész társadalom, mert a hazaszeretet felbuzdulásában nem szabad, nem lehet kasztokat alkotni, mert a hazát szeretni nem egyes osztályok kiváltsága, de az egész nemzet és minden fiának legelső és legszentebb kötelessége.

És mi történik nálunk? Nálunk a hol „Kaszinó” „Tisztviselő-kör” „Kereskedők Otthona” és „Polgári önképzőkör” van? Mindegyik talán külön-külön ünnepel és a már csaknem feloszlóban volt „Székely Dalárdának” kell új életre ébredni, hogy városunkban, megyénk székhelyén a nap jelentőségének megfelelő nyilvános ünnepség rendeztessék és ha ez nem történik, bizony-bizony mondom még egy nemzetiszínű falragasz se hirdette volna, a magyar gondolat és sajtószabadságnak ránk virradt napjának emlékét.

És miért? Mert nincsenek vezetőink, kik egymáshoz közeledni bátorítanának. Mert képviselőink nem tömörítették az egy eszméért rajongó és lelkesedő társadalmat és nem szervezték számtalan sürgetésünkre sem a függetlenségi pártot! Mert megyénk és városunk intelligenciája nem ereszkedik le a néphez, nem emeli fel magához, a nép pedig, hogy tolakodónak ne látszassék, szerényen megvonul, hogy a nagy uraknak véletlenül, az útjában ne alkalmatlankodjék!

Igy történik ez minden szürke hétköznapon és így történt ez — fájdalom — a magyar nemzet legszebb ünnepén, a sza-

badság, egyenlőség, testvériség napján is!

Hiába kerestük, nem találtuk meg egymást!

És midőn mindezek felett elmélkedve borult lélekkel elgondolkozva, a tagadhatlan tényeket ide rögzítem, megszállja szívemet a remény, hogy talán a megszégyenülés fájdalma felébreszti társadalmunkat merev közönyéből érzéketlen álmából és belátja végre, hogy ez így nem maradhat, ha nemzetünknek most készülő válsága küszöbén, erősen és szilárdan szembe akarunk szállni ellenségeinkkel.

A porszemét, ha egy magában áll
Elfújja egy szellő, egy lehelet,
De ha sziklavá alakul
A fergeteg sem ingathatja meg!

Deréki Antal.

A tanítók „Eötvös”-alapja.

Sok kicsiny patak, ha egy helyre igyekezik: folyamat alkot. Sok kicsiny erő, ha társul, avagy szövetkezik, tekintélyt biztosít magának. Az egy-magában álló ember érzi ereje gyöngegségét, többet magával társulva, már reményt is táplál céljai sikeréhez. A mai kor a szervezett erőket megkívánja. Az okos és hasznos szervezkedésnek példáját mutatja, a tanítószázadalmi alkotása az „Eötvös”-alap. Szerény volt ennek kezdete, csak az utolsó években nyert sulyban és erőben. Akkor és azon időtől fogva, amidőn megvalósult a tanítószázad régi óhajtaása a „Tanítók Háza” név alatt ismeretes budapesti és kolozsvári főiskolai internátus. Ez internátusok célja, hogy a tanítók kiváló szellemi tehetséggel felruházott, árván maradt gyermekei ingyen részesüljenek főiskolai oktatásban. Részen pedig, hogy mérsékelt ellátási díjakkal a szülők segélyére legyenek. A vagyonszaporodás méretei igazolják legjobban az intézmény iránti érdeklődést: míg a vagyonszaporodás 1899-ben 29,058 korona, 1903-ban már 106,258 korona volt. Bármily hatalmas arányú is a növekedés, azonban koránt sem kell azt hinni, hogy immár kötelességünknek megelégtünk, hogy az intézményhez fűzött remények megvalósulnak. Megvalósulnak, ha fokozottabb érdeklődéssel igyekezzünk az „Eötvös”-alapot kitűzött céljában támogatni, érdekeit elősegíteni. Ezt célozza Ember János kir. tanfelügyelő ur is, február 20-án kelt és a vármegye minden neptanítójához küldött átiratában. Speciálisan vármegyénket illetőleg még annál is többet, azt, hogy a befizetett tagsági díjak egy harmadát, a Székelyudvarhelyen felépítendő Tanítók Háza céljaira fordíthassuk. Hogy ez eszme mihamarabb megtestesülhessen, szükséges, hogy vármegyénk minden tanítója tagja legyen az „Eötvös”-alapot.

De más gondolat is vezérel engemet e cikkeske megírásánál; tudva levő, hogy a magyar szövetkezeti

mozgalomnak a falusi tanítóság egyik legerősebb támasza. Ritka az a szövetkezet, ahol a tanító valamely tisztet be nem töltene. Munkásságunk e téren a közért, annak javáért van, méltán tarthatunk számat a hálára, amely hála a tanítóság érdekeit szolgáló intézmény támogatásában nyilvánul meg. A szövetkezetek közgyűlései most folynak. Hasson oda mindenik szövetkezetben működő kartárs, hogy a szövetkezet a tiszta nyeresémből az Eötvös-alapnak, avagy még inkább a székelyudvarhelyi Tanító Házra javára néhány koronát megszavazzon. A szövetkezeti eszmének is szolgálunk e ténykedésünkkel, mert azok az ifjak, akik ekként részesültek a szövetkezés áldásaiban, azok érdeklődni fognak a szövetkezeti intézmény iránt, beléjük vésődnek a szövetkezeti gondolatok, és nem ellenségei, de buzgó apostolai lesznek annak.

Hetser Kálmán.

Gazdakörök rovata.

Tejszövetkezetek jóvedelmének fokozása. Hazánkban a tejszövetkezetek fejlődésükben a legmagasabb fokot Moson megyében érték el. Tíz évvel ezelőtt alakította meg Ujhelyi Imre gazdasági akadémiai tanár a magyaróvári szarvasmarhatenyésztő egyesületet. Ezen egyesület körébe tartoznak az összes mosonmegyei tejszövetkezetek. A szövetkezetek 1906. évi működéséről egy vaskos könyvben számol be Ujhelyi Imre tanár. Nincsen ezen könyvben egy lap se, melyből tanulni ne lehetne. Tanulhatnánk főleg az udvarhelymegyei tejszövetkezetek, hol úgy a tagokban, mint a vezetőkben meg van a tudni vágyás és a haladáshoz szükséges akaraterő. A tejszövetkezetek tulajdonképpen megteremtője a székely kirendeltség; természetes, hogy segíteni fogja a szövetkezeteket fejlődésükben is. A fejlődés irányát azonban minden tejszövetkezet önmagának teremti meg. Ne várjon mindent a székely kirendeltségtől; ne járjon folytonosan a mások mankóján, hanem tanuljon meg a saját lábán járni. A midőn a szövetkezetek önmaguk akarják irányítani saját sorsukat, ne induljanak sikerü kísérletezésekre, hanem igyekezzenek a leghelyesebben gazdálkodó és legjövödelmezőbb tejszövetkezeteket követni. Így elérkeznek azon irányfelé, hol a tudás fáklyája legjobban bevilágít a tudatlanság sötét éjszakájába. A biztos sikerű legjövödelmezőbb irányt legelőbb is azon szövetkezetek fogják követni, hol a vezetők jelszava nem az, hogy holnap holnap majd megteszem, hanem még a régi módra cselekszem, hanem jelszava: előre!

A magyaróvári szarvasmarhatenyésztő egyesület körébe tartozó tejszövetkezetek közül 5 szövetkezet készítette az 1906-ik évben az óvári sajtót. A sajtókészítéssel az összes kiadásokat levonva tisztán értékesült 1 liter tej 1. Bánfalva 13 f. 2. Baróton 17 f. 3. Libényen 16 f. 4. Moson 14 f. 5. Szentpéter 18 f. A bánfalvi tejszövetkezetben az egek gondatlanság miatt a sajtban 456 K kárt okoztak s ez az oka, hogy a 14 filléres árt nem érték el. Ezzel szemben az udvarhelymegyei tejszövetkezetek milyen árakat érnek el literenkint? legelőbb 12 fillért telen, nyáron 10 fillért. Az ilyen árak mellett is a szövetkezet (rugonfalvi) tagjainak vissza adott pénzértékbe számolva teljesen büzös, romlott, hasznavehetetlen sovány sajtot.

A sajt készítéshez tagadhatatlanul több ügyesség, több tudás kell, mint a vajkészítéshez. Azonban a sajt készítés sem valami ördögi dolog, hisz a Baróton levő sajt munkás 3 hét alatt tanulta meg a sajt készítést a mosoni és lébenyi szövetkezeteknél. A midőn a sajt készítést megkezdé egy néhány hétig egy

kitanított munkást adtak melléje. A sajt készítéshez pince is kell s azt a legtöbb községben lehet bérelni. Baróton csak egy akkora pincét tudtak bérelni, hogy csak két 6 méteres állványt tudtak elhelyezni benne, a pince alját ki sem kövezték vagy cementezték csupán bemeszelték.

Tagadhatatlan, hogy a sajt készítéshez mégis szükséges egy kis beruházás. A beruházáshoz állami támogatást kell kérni; a mosoni, bánfalvi, barótfalvi szövetkezetek a sajt készítéshez való berendezésre ezer-ezer korona állami támogatást kaptak. A legszebb eredményt szentpéteri tejszövetkezet ért el a földművelésügyi minisztériumtól 3000 K segélyt kapott, miből nemcsak megfelelő pincét, de a tagok részére egy olvasó szobát is épített.

Az értékesítés a legkönnyebb, csak legyen jó finom sajt azt el lehet adni. A midőn a Székelyudvarhelyen megalakult turógyár nem fél attól, hogy hol és hogyan fogja értékesíteni a készitendő óriási sok munkás turóját, miért félne 3-4 szövetkezet attól, hogy hol fogja értékesíteni jó sajtjait. A mosoni tejszövetkezetek kevés sajtot szállítanak Bécsbe ide haza adják el, Budapest, Pozsony, Esztergom, Szolnok, Kiskőrös, Halas, Pápa stb. városokba szállítják. A székelyudvarhelyi turógyárnak nagy összeköttetései kell hogy legyenek s így igen könnyen tudná a sajt értékesítést is saját ügykörébe felvenni.

A sajt készítés hasznáról egy ciklem már megjelent e lapban, másodsor azért vettem kezembe a pennát, mert hiteles adatok alapján meggyőződtem, hogy 1906 évben a mosonmegyei szövetkezetek 35399 K 77 fillért kaptak sajtból; így a tejet literenkint a költségeket leszámitva átlag 15-38 filléren tudták értékesíteni. Ezen 15-38 filléres ár legalább is 3 fillér többlet literenkint a vajkészítéssel szemben. Egy oly szövetkezet, mely naponta átlag 300 liter tejet dolgozik fel, napi tiszta jövedelmét 9 koronával fokozhatná, mi egy év alatt 3285 korona jövedelmet jelent.

A ki ezek után is a régi nyomokon halad, az vagy nem tud gondolkodni vagy nem akar haladni. Vegye a kezébe a haladás zászlóját legalább 3-4 udvarhelymegyei szövetkezet, szorítsa ki az erdélyi városok kereskedéseiből a sok külföldi sajtot. És ha a magyar pénz magyar földön marad, akkor nem lesz szegény a székely.

Szentannai Sámuel.

KÜLÖNFÉLÉK.

Előfizetési felhívás.

Hazafias tisztelettel kérjük azon tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése a hó végén lejár, kegyeskedjenek azt minél előbb megújítani, hogy a lap szétküldésében akadályok fel ne merülhessenek.

Bizalommal fordulunk ezúttal úgy városunk, mint a megyebeli t. közönséghez is, hogy tiszteljék meg lapunkat jóakaró, becses támogatásukkal, a mire talán szerénytelenség nélkül mondhatjuk, — jó igyekezetünkkel, a közönség igényeinek kielégítésével eddig is rászolgáltunk és ezután még inkább megfelelni igyekezzünk.

Előfizetéseket elfogadunk bármely naptól kezdve, és előfizetőinknek szívesen megküldjük az ez évi összes számokat.

Az előfizetési díjak lapunk homlokzatán találhatók. Hátralekötött előfizetőinket pedig tisztelettel kérjük az előfizetési díjak mielőbbi beküldésére.

— **Rp. Keserőlabdacok,** a Bőmhölde részére.

Sign: Hetenként egy adag.

Ravasz ember a korcsmáros
Mert ő sohse lehet káros,
Akár nyár van, akár tél van
Korcsmája mindig tele van.

Vigyáz is a vendégére
Hogy valami baj ne érje,
És hogy náthát ne kaphasson
A borából jól bekapjon.

Beszéd ide, — beszéd oda,
O a város kolompósá,
Mindenkivel parolázik
A mit akar, mind beválik.

Még az Isten is pártolja,
A felet is azért nyújtja:
Hogy az emberek fázzanak
S minél több bort fogyasszanak.

Dr Veritás.

— **Kossuth Ferenc miniszter** pénteken délután a képviselőház folyosóján több függetlenségi képviselő előtt kijelentette, hogy a kiegyezésről ezidőszáig érdemleges nyilatkozatokat még nem tehet, de garanciát adhat hiveinek arra, hogy a függetlenségi párt politikája érvényesülni fog és ez a garancia maga a kormány, mely tudja mivel tartozik a nemzetnek.

— **Minisztertanács** Pénteken délután 12 órakor minisztertanács volt, mely 3 óráig tartott és melyben Zichy Aladár gróf, a király személye körüli miniszter is részt vett. A tanácskozáson a folyó ügyeken kívül az alkotmánybiztosítékkal, a kiegyezés és a dalmát vasut aktuális kérdéseivel is foglalkoztak.

— **A „Székely Dalegyet”** március 15-iki hazafias ünnepélye minden várakozáson felül kitűnően sikerült; merültek fel ugyan hangok, melyek az együletet kárhoztatták, hogy az idén a szokástól eltérőleg az ünnepélyt bár mérsékelt helyiségek tartotta, de mi ezt teljesen indokoltnak tartjuk, mert a városnak nem lévén az ilyen célokra megfelelő és nagyobb számú közönséget befogadható helyisége, a kibérelt terem bérösszege, fűtése, világítása és az ünnepély rendezéséhez feltétlenül szükséges nyomtatványok, műsorok, falragaszok és egyéb kiadások olyan jelentékeny összeggel terhelnék az együletet, melyet a maga szegényes anyagi helyzete miatt képtelen volna áldozni. Azután pedig a belépő jegyek által, bizonyos helyhez kötött közönséget is könnyebb így elhelyezni, miáltal az ilyen ünnepélyeket rontó nagy tolongást is el lehet kerülni. A szépen megtelt ház is bizonyítja, hogy a „Székely Dalegyet” eltalálta a módját, miként lehet a hazafiság által is jótékony-ságot gyakorolni, mert mint halljuk, az agyagfalvi emlék javára tisztes összeg fog jutni. Áttérve már most az ünnepély műsorára, elfogulatlanul mondhatjuk, hogy kitűnő izlésre vallott és minden tekintetben kielégítette a közönséget. A sztrájkoló cigányzenekart az összes helybeli főiskola tanítványaiból alakult ifjúsági zenekar helyettesítette igazi lelkes odaadással; úgy a derék ifjak, mint az intézet igazgatóságai a legnagyobb elismeréssel emlékeztek a hazafias szép ünnepély buzgó támogatásáért. Nyitányul az ifjúsági zenekar a „Hymnus” játszotta, melyet az egész közönség felállva hallgatott végig. Utána János Márton szavalta nagy hatással Vári Elek „A márciusi ifjúsághoz” című szép költeményét. Majd Dr Paál Árpád tartotta a nap jelentőségét méltató, remekül konstruált, tartalmas, magvas és a megszokott sablontól eltérő, egészen új meggyén mozgó nagyszabású beszédét, melyet viharos tapsal jutalmaztak, Erdélyi „Március 15” című költeményét kitűnően szavalta Hodor Margit. Az ezután következett zenekarral kísért vegyeskar Hubertól, precíz előadásban olyan tapsvihart keltett, hogy csaknem az egész hoszsú művet meg kellett ismételni; úgy a női, mint a férfiak fegyelmelzettsége, gyönyörű összhangja, mint az ifjúsági zenekar figyelmes szép kísérete méltán rászolgált a legnagyobb elismerésre. A „Kossuth emléke” kis dramolettben általános meglepetést keltett Dózsa Sarolta bensőséges drámai játéka, hangjának közvetlen melegsége és biztos fellépése; partnere Lányi Imre szintén ottho-

nosnak, fesztelennek érezte magát színpadon és a szerepéhez tartozó „Talpra magyart” lendületesen, szé hatással szavalta; hogy az öreg honvéd könnyekre fakasztotta a közönséget és az előképeket is mesterileg rendezte, szinte feleslegesen tartjuk megemlíteni. De hálátlanság volna ha meg nem emlékeznénk a legnagyobb elismeréssel Paál Sándor erref kántorral, aki nemcsak a nagy nehéz vegyes kart nagy türelemmel betanította, de az ünnepély minden ének és zenészművét biztos erélyességgel vezényelte.

Előadás után mintegy 50 terített bankett volt, melyen ott láttuk meggyenk derék főispánját Ugron Ákost, Dr Damokos Andor alispánt, Góthárd János polgármestert, Dr Kovácsy Albert országgyűlési képviselőt, Szobotka Rezső mérnököt, Hlady Miklós tanárt, városunk és társadalmunk több előkelőségeit és jól esett lelkünknek, hogy talán ez volt az első magvető lépés társadalmunk megújulására. Az első pohárköszöntőt Sebessi János mondta, éltetve az est kitűnő szónokát, Dr Paál Árpádot; majd ez utóbbi a dalárdára emelte poharát; harmadiknak Dr Kovácsy szólt fel és általános nagy vonásokban, szinte beszámoló beszédnek is beillő alapszámmal ismertette a jelenlegi politikai helyzetet és annak nagyon nehéz alakulását, kérve a város közönségét, hogy ezt a kormányt, — mely a mostani nehéz küzdelmek kivívásában szinte emberfeletti munkát végez, tartsa meg továbbra is bizalmában. Végül a jelenlevők általános kívánatára, szinte követelésére, lapunk szerkesztője, Deréki Antal tartott igen magvas, őszinte és közvetlen hangú beszédet, melynek végén azt indítványozta, hogy az asztaltársaság intézzen bizalmi táviratot a kormányhoz, a mit zajos helyesléssel fogadtak. Végül Sebessi János, szerkesztőnkét éltette — aki szerinte fájdalom nem a pénz, de a szellemi arisztokráciához tartozik. A kedélyes asztaltársaság együtt maradt a kora hajnali órákig és cigányzene helyett a dalegyet szórakoztatta szép dalaival a jelenlevőket.

— **Az Udvarhelymegyei Takarékpénztár Részvénytársaság** ez idei évi rendes közgyűlésén a helybeli „Rokkant munkások fiókegylete” 50 koronát szavazott meg, melyért az elnökség az egylet nevében ezúton fejezi ki hálás köszönetét.

— **Választmányi ülés.** A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyűlésének székelyudvarhelyi 138-ik fiókpénztára havi rendes választmányi ülését csütörtökön este tartotta meg, a polgári önképző kör helyiségében, Betegh Pál elnök vezetésével, a tagok meleg érdeklődése mellett. A havi jelentések tudomásul vétele után az első évi rendes közgyűlés idejét április hó 7-én, (vasárnap) d. u. 2 órára, a polgári önképző- és segélyező-egyesület nagyertermébe tűzte ki a választmány. A fiókpénztár tagjainak száma folyton emelkedik s miután a közgyűlésre minden érdeklődőt szívesen fogadnak, igen jó alkalom lesz a beiratkozásra, melyet különben havonként az első és harmadik vasárnap d. u. 2 órától 3-ig a községi iskolánál is lehet eszközöltetni. A választmány Berkeci Sándor lakatos mester, pénztári elhunyt tag emlékét jegyzőkönyvében megörökítette.

— **A helybeli kerületi betegsegélyző pénztár XIV. évi rendes közgyűlését** ma, (vasárnap) délután 3 órakor, a város tanácskozó termében fogja megtartani.

— **Köszönetnyilvánítás.** A kik 25 éves tanítói munkásságom alkalmából szívesek voltak üdvözléssel megünnepelni, fogadják ez uton hálás köszönetemet. Firtosváralja, március hóban. — József János tanító.

— **Köszönetnyilvánítás.** Kedves fiunk, a mi felejthetetlen Lulunk halálának alkalmával megnyilatkozott őszinte és meleg részvétért fogadjuk

az általunk nagyrabecsült közönség ez uton is kifejezett hálánkat és köszönetünket. Isten óvjon mindenkit hasonló csapástól! — Dr Solymossy Lajos és családja.

— **Uj cukrászda.** A „Budapest” szálloda bérője, kávéházi helyiségében, a modern követelményeknek mindenben megfelelő cukrászdát rendezett be, hol naponként nemcsak friss és izletes sütemények, de torták, csemegék és a cukrászat minden ágába vágó cikkek is díszes kiállításban kaphatók. Házhoz és ünnepélyekhez való megrendeléseket a legjutányosabb árban elfogad és pontosan szállít.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter Csiki Dénes székelyudvarhelyi törvényszéki telekkönyvi átalakító díjnokat, ugyanezen törvényszékhez irnokká nevezte ki.

— **A jövő körzője!** Szénásy Béla *magyar gyártmányú új szabadalmazott fejtes körzői* a legjobbak. Kapható: **Betegh Pál és Társa** könyv-, papír-, író- és rajzszerekkereskedésében Székelyudvarhely, Kossuth utca 31. sz. Az új szabadalom megakadályozza a körző acélhegyeinek egymásra hajlását.

— **Március 15 ikét** városunk összes tanintézteiben a nap jelentőségéhez méltó műsor keretében ünnepelték meg; azonban kár volt az ünnepségeket csaknem egy időben rendezni, mert így a közönség nagyon megoszlott, amíg más időbeosztás mellett, vagy a tanintézetek ünnepélyeinek összpontosítása által, impozáns műsorral az egész város társadalmát egy hajlék alá lehetett volna csoportosítani. Lapunk szűk kerete nem engedi, hogy az egyes műsorok méltatására is kiterjeszkedhessünk és így általánosságban elismerjük, hogy minden intézet elég érdekes műsorral járult a nap ünnepléséhez.

— **A legtekélyesebb írógép** bemutatása e héten városunkban is megtörtént — **Betegh Pál és Társa** könyvkereskedésében, hol a világhírű írógépéről s annak előnyös beszerzéséről bővebb felvilágosítást nyerhet. Saját érdekében áll mindenkinek, hogy írógép szükséglete beszerzése előtt, forduljon nevezett céghez. Az írógépet vétel kötelezettsége nélkül is bárhol működésben bemutatják és annak felülmúlhatatlan előnyeiről kimerítő ismertetést nyújtanak. Régi rendszerű írógépeket becserélnek. Írógép-papírok és egyéb szükségletek is kaphatók.

— **A ref. leányiskola hangversenye.** A helybeli református leányiskola folyó évi rendes kiadásainak a fedezésére márc. hó 23 án hangversenyt rendez. Ez estély jelentőségét nemcsak az kölcsönzi, hogy a helybeli legkiválóbb műkedvelők a helybeli rész és működnek közre, hanem az is, hogy Benedek Elek kiváló író azon alkalomra városunkba érkezik és felolvasást tart a hangversenyen. Tekintve az iskola kulturális feladatát, méltán megérdemli, hogy a fényesnek ígérkező hangversenyen részt vegyünk. Az estély programja a következő. 1. Prolog. Irta Gagy János. Szavalja: Mezei Annuska. 2. Vienxtemps. „Baldade et palonaise.” Hegedűn előadja: Dr Paál Árpádné. Zongorán kíséri: Doros György. 3. Felolvas. Benedek Elek. 4. Scuhert. Az én helyem. Zenekísérettel énekl. Dr Vass Lajosné. 5. A máriseli cigányok. Irta Bartók Lajos. Szavalja: Lányi Imre. 6. Zongora játék. a) Chopin. Etude. (Cis moll; b) Chaminade: Pierette. Alföldi László. 7. Zimay László. Is-ten veled. Énekl. az ezen alkalomra alakult vegyes dalkör. Jegyek ára: oldalszék és I. II. sor 3 K. III. IV. sor 2 K. V—VIII. sor 1 K. 60 fill. IX—XII. sor 1 K. Páholy: 8 K föld-

szinti állóhely: 80 f. Karzati üllőhely: 1 K. állóhely: 40 f. A meghívók szétküldését ma kezdette meg a rendezőség. A kik tévedésből nem kaptak meghívót, azok forduljanak a leányiskola igazgatónövéhez.

— **Közgyűlés.** A helybeli ev. ref. egyházközség képviselő testülete márc. e. 11 órákor rendes közgyűlést tart, melyen a lelkész múlt évről szóló jelentését és a számadásokat fogják tárgyalni. A tagok ezuton is meghívotnak a gyűlésre.

— **Hazafias cigányok.** Ősi sajátásga már a magyarnak, hogy a cigány muzsika szinte össze van forrva nemzeti jellegével; velünk együtt vándoroltak-e be a honfoglaláskor, vagy csak később települtek-e meg, annyi bizonyos, hogy már a régi krónikások is regélik őseinkről, hogy se lakoma, se ünnepség, de még halotti tor is alig mulott el cigány nélkül. Így maradt ez napjainkig; sirva vigad a magyar! és mert ez így van, ahogyan a világon egy nemzetnél sincs, jogosan elvárhatnók cigányainktól, hogy ők is velünk érezzenek, velünk ünnepeljenek, a mikor hazafias mámorunkban néha-néha ünnepre készülünk. Ámde a székelyudvarhelyi zenekar más álláspontra helyezkedik és azt tartja: hogy őit a haza, a hol a haszon van. Nem elég, hogy más alkalmaknál kihasználják nélkülözhetlenségük előnyeit, de mikor hazafias ünnepélyekről van szó, akkor is olyan árakat szabnak meg, hogy azt a rendezőségek, ha ráfizetni nem akarnak, meg nem bírhatják. És ez is épen azért, mert verseny nélkül állnak a városban; de jó lesz lejjebb szállani a magas paripáról, mert minden botnak két vége van és ha már nagyon is megfeszíték a közönség türelmét, nagyon hamar megeshetik, hogy társadalmi uton egy másik zenekart hozunk a nyakukra és akkor őket minden mulatságainkból érdemük szerint bojkottálhatjuk. Március 15-ike olyan szent ünnepe a magyarnak, hogy erre a napra a cigányok is felajánlhatták volna, — ha nem is ingyen, de legalább szerényebb díjazás mellett közreműködésüket, mert ime mi ünnepeltünk náluk nélkül is, de ők bajosan ünnepelhetnek majd, ha a közönség kegye elfordul tőlük.

— **Kossuth Lajos** halálának évfordulója lesz e hó 20-án; feleslegesnek tartjuk nagy elköltözöttünk halhatatlan érdemeit felsorolni, úgy hisszük, mindnyájunk lelkében örökre él kegyeletes emléke; hogy elvesztése feletti őszinte fájdalomunknak külső kifejezést is adjunk, tűzzük ki házainkra a gyászlobogót, hogy mindenki láthassa, mindenki érezze: hogy a magyar nép nem hálátlan és nem felejt el azoknak emlékét, kik egész életüket a haza javának szentelték.

— **A kereskedők és kereskedő ifjak** „Otthona” saját helyiségében ünnepelte meg március 15-ét nagy-számu közönség jelenlétében. Az ünnepélyt Vajda Dezső nyitotta meg, a ki a „Talpra magyart” szavalt hatásosan. Becsek Aladár tartalmas szép beszédben méltatta a nap jelentőségét. Marchen Margit kedvesen énekel; Lázár Gabi szép alkalmi verset szavalt nagy hatással. Ezután tárogató szólo következett Kónya János zenekíséréte mellett. A közönség által énekel Szózat volt a műsor utolsó száma, mely után a közönség a késő hajnali óráig együtt maradván kedélyes táncra ke-rekedett.

— **Az „Első Székely Baromfi-nyésztő Egyesület”** folyó március hó 19-én kedden délelőtt 11 órákor tartja meg tavaszi rendes közgyűlését a vármegyeház kis termében a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkár évi jelentése. 3. A pénztáros jelentése. 4. Költségvetés tárgyalása. 5. Indítványok; melyek az alapszabályok szerint az elnökséghez írásban előre küldendők be. A

közgyűlésre az egylet tagjait ezennel tisztelettel meghívja: Az elnökség.

— **A munka jutalma.** Firtosváralja hazafias s érett gondolkozású lakói kedves papjukkal Máté Lajossal élükön f. hó 9-én ünnepélyt rendeztek. Ünnepelték szeretett tanítójukat József Jánost körükben végzett 25 éves érdemű munkájának elismerésül. Az ünnepély a Himnusz elneklésével s a március 15-iki magasztos eszmék felújításával vette kezdetét s szavalatok, monológ s egy három felvonásos szindarab sikerült előadásával s közben hazafias és vig dalok harmonikus elneklésével győnyörködtette az ifjúsági egylet a közönséget. A szereplők mind kifogástalanul adták elő szerepüket. Ekkor elé lép András Zsigmond s az egylet nevében szívrehatóan méltatja vezérüknek József Jánosnak 25 éves működését, megköszönve a folytonos fáradságos munkáját, átnyújtja az egylet izléses, de annál értékesebb emléktárgyát. József János meglepetve hallgatja üdvözlését, mert az ünnep ezen részéről mit sem tudott s e meglepett helyzetében szóla meg kedves papja. Üdvözlí őt egyháza nevében, mint munkatársát közsege nevében mint folytonos munkában élő vezért s a maga nevében mint jó barátot. Ezután felolvassa az unitárius püspöknek, Dr Boros György theologiai dékának, Ember János kir. tanfelügyelőnek, Sándor János igazgatónak, Göncz Károly D. f. köri elnöknek, Raffay esperesnek, Kozma Dimén lelkésznek, mint egykori papjának, Máté Juliska tanítónak üdvözlő levelét; majd Bíró Domokos üdvözlí a korondi tanítók nevében. Ez üdvözlöket mindenike elismerés a multra, biztatás a jövőre. József János meglepetésében alig talál méltó szavakat a köszönetre. Köszönetese egy pár sóhajts: Istenem! 25 éven át vajjon tettem-e eleget hazám, egyháza-m iskolám érdekében! Istenem! segélj, hogyha mulasztásom volna, — pótolhassam még ki. A hálás nép 100 koronás alapítványt is létesített József János nevére, iskolai célra. E magasztos jelenet mellett meg említem még, hogy ez az ünnepély anyagiakban is szépen jövedelmezett. Felülfizettek: Márton Anna urhölgy 1 K. Vass Gáspár 80 f. Máté Lajos 50 f. Kádár Kálmán 30 f. Szederjesi József 40 f. József Mihály 80 f. András Mózés 40 f. András Sándor 40 f. Bíró Domokos 1 K, melyet e helyen is köszön az ifjúsági egylet.

— **Minden hatás ellenhatást szül.** Ez régi tudott dolog s így tudnia kellene mindenkinek, hogy az, ha a gyermek a téli hideg időjárás ideje alatt Zoltán-fele Csukamájolajatszed, egy oly hatás a gyermek szervezete-re, melynek ellenhatása a gyermek egészségének megőrzésében nyilvánul. E kiváló nagy táperejű készítmény tüvegje 2 K a gyógyszer-tárában, vagy a készítő Zoltán Béla gyógyszer-tárában, Budapest V. Szabadságtér.

— **Nagy havazások.** Az ország minden részéből érkeznek a jelentések az utóbbi napokban beállott, márciusban szokatlan nagy havazásokról Erdélyben, de különösen Kézdivásárhelyen óriási hőmennyiség esett le. Kozma László, hatálykai földmives Zaboláról hazafelé indulva, utközben megfagyott.

— **Nagy tengeri szerencsétlenség.** A francia tengeri haderő egyik hatalmas páncélos hajója, mely a „Jéna” nevet viselte, egy torpedórobbanás következtében a levegőbe röpült. A halottak számát eddig 250-ben állapították meg; rendkívül sok a sebesültek száma és több mint 200 ember hiányzik még a hajó legénységéből.

— **Betörés egy pénztáratnál.** A nagyborosnyói hitelszövetkezet helyiségébe ismeretlen tettesek betörték, a Wertheim-szekrényt feltörték és mintegy kétezer korona készpénzt és több értékpapírt elvittek.

— **Jegyzőválasztás.** Csikszereda város képviselőtestülete e hó 8-án tartott gyűlésén Várady Dénest szó-többséggel városi jegyzővé választotta.

— **Halálozás.** Fráter Benedek József Lázár élete 80-ik évében, a szerzetesi öltöny felvételének 61 évében e hó 7-én este 8 órákor, vég-elgyengülésben jobblétre szenderült. Hült tetemét 9-én d. u. 3 órákor helyezték örök nyugalomra általános részvét mellett.

— **Március 15. Agyagfalván.** Az eddigi szokástól elterően az agyagfalvi rét körül fekvő községek nem a réten tartották meg az ünnepélyt az idő mostohaságára való tekintettel, hanem az agyagfalvi templomban. Színültig megtöltötték a templomot a közel fekvő községek lakói, mely érdemül Zongor Domokos agyagfalvi birónak tudható fel. Az ünnepély a himnusz elneklésével vette kezdetét, melyet György Sándor tanító orgona kísérete mellett énekel a közönség. Azután Vida Mózés tanító tartott magas röptű szép imát, melyben az ég áldását kérte sokat szenvedett hazánkra. Az ima végeztével tarcsafalvi Palffy Aladár lépett a szószékre, a ki hatalmas szónoklathán ismertette e nap jelentőségét s levonva belőle a jelenre is a következtetéseket, irányt jelölt a jövőre nézve. A rövid, de magasztos ünnepélyt a szózat elneklése zárta be.

— **Székely kiállítás a fővárosban.** Dr Nagy György országgyűlési képviselő követésre és széles támogatásra méltó mozgalmat indított a fővárosban, melynek célja a székely ipar és háziipari cikkeket kiállítani és azoknak piacot teremteni. A rendezést a magyar nők közmívelődési köre teljesíti; az akcióba belevonják a székely képviselőket is, a kiállítás védnökeül pedig Kossuth Ferencet kéri fel; addig is míg a budapesti kiállítás ügyéről részletesebben megemlékezünk, ajánljuk a szé-kelység minden igaz barátjának hazafias támogatásába.

SZERKESZTŐI IZENETEK.

Gy. I. Homoródszentmárton. A küldeményt megkaptuk és közölni fogjuk. Tervét helyesnek, a székely nép ismeretkörének bővítésére hasznosnak tartjuk. A „Székely-Udvarhely” közleményei vármegyeszerte eljutnak a kisgazdák körébe is. Azonban ezek mellet természetesen nem ártana, sőt szükséges volna, hogy a gazdasági előadások rövid összefoglalásban közvetlen a nép kezéhez olcsó füzetekben eljussanak. E nélkül az előadók „jóra bndító szava” csakugyan „kiáltó szó marad a pusztában”. Ezt az ügyet különben a vármegyei hitel-, fogasztási-, tejszövetkezetek és gazdakörök vehetnék kezükbe s kevés áldozatkészséggel biztosíthatnák tagjaik számára az olcsó füzetek állandó terjesztését kiosztását. Ha egy-egy füzetből legalább 1000 példányt elhelyeznénk, akkor az ön által felvetett kérdések mindenikét sikerrel népszerűsít-hetnők.

II. K. Köszönjük, ma közöljük.
G. I. Legközelebb sorát kerítjük.
V. E. Keményfalva. Hazafias költeményét a „Székely Dalárda” március 15-iki ünnepélyén nyilvánosan szavalták! ez a legszebb elismerés.

Kiadja: Betegh Pál és Társa ujság-kiadó intézete.

Kiadó lakások.

Árpád-utca 17. sz. a. 3 szoba már mostantól. Batthyány-tér 11. sz. a. 3 szoba. Báthory-u. 6. sz. a. 4 vagy 6 szoba kerttel. Báthory-utca 8. sz. a. 4 szoba kerttel és mellékhelyiségekből álló lakások Szentgyörgynaptól kezdve bérbe vehetők Gyertyánffy Gábortól.

Gróf Roon-féle lábatlani Cementgyár állandó nagy raktára páratlan jó minőségű román és portland cementből zsákok és hordókban legolcsóbb árakban

Gyertyántty J. fiai vasnagyszerkedésében Székelyudvarhelyen.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezetének

székelyföldi kerületi fiókjánál

(Székelyudvarhelyt, Kossuth Lajos utca 27. szám)

A M. KIR.

SZŐLŐTELEPEKEN TERMELT

és a budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyam által kezelt s a m. kir. földmívelésügyi miniszter támogatásával létesített borértékesítő osztályából ...

ugy palack mint hordó

BOROK

legolcsóbban kaphatók.

VETŐMAGYAK

a m. kir. állami magvizsgáló állomás által teljes arankamentesnek talált *Vörös lóhere- és lucernamag*, elsőrendű *Duppai zab, búkköny, kendermagvak* a legelőnyösebb napi árban kaphatók.

STAHEL és LENNER

egyedüli magyar gyártmányu, különleges

Trieurjei gabonakeverékek

számára csakis itt szerezhetők be.

Törökbuza és répavetőgép

egy és két soros, Oberth Frigyes-féle legkitűnőbb gyártmány; a székelyföldi talajviszonyoknak megfelelőleg alkalmazható

Planeth Jr.-féle kapáló és töltögető ekekülönlegességgel.

Kühne E. mezőgazdasági gépgyár Moson

bizományi raktára.

Acél váltva forgató ekék, boronák, Mosoni és Hungária Drill vetőgépek, aratógépek, rosták, Rapid kézi daráló gép, szecskavágók stb.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Réthy-féle pemetefűcukorkánál

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjük, mivel sok hasonlatos utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el

Óriási siker!

„Antinicotin“

szivarka hüvely

= szivar dobozokban.

Szövetkezetek és kereskedők figyelmébe!

Legkiválóbb minőségű főzött-ecet nagyban és kicsinyben Kossuth-utca 1. szám alatt kapható.

Helyben 5 literes rendelés díjmentesen házhoz szállítatik.

Nagyobb mennyiségű ecet megrendelésnél előnyös árendmény.

Mintát szívesen küldenek.

STOCK-COGNAC MEDICINAL

Kezesség mellett, tiszta borból párolt. Állandó vegyi ellenőrzés alatt.

CAMIS és STOCK

pároló-telepe FIUME - BARCOLA.

Kapható minden jobb üzletben.

Eredeti Singer varrógépek

a legkisebbtől a legnagyobbig, szabott ár mellett, készpénz vagy részletfizetésre, e megyében kizárólag csak Székelyudvarhelyt Kossuth-utca 1. sz. alatt levő „Eredeti Singer“ cég raktárában rendelhetők meg, hol a részletfizetések is teljesítendők. Tehát sem kereskedők, sem más ügynökök valódi Singer-féle varrógépeket nem árusíthatnak.

A varrógépek bármikor vételkötelezettség nélkül is kipróbálhatók.

Kiváló tisztelettel

Bokor András.

az „Eredeti Singer“ cég megbízottja

Műfogak. Könnyen megszokhatók és rágásra jól használhatók. Darabja 4 koronától fölfelé. Jótállás mellett készítenek. Ugyanott foghuzások, fogtömések, valamint minden egyéb, a fogászat körébe tartozó munkákat végzek. Minden munkáért jótállást vállalok. A műterem Árpád utca 10. sz. alatt van.

Dr Kovács Géza, orvos.

Költözködés miatt

nappali és ebédlőbe való butorok eladó. — Bővebbet Szombatfalvy József urnál, a „Korona“ vendéglő mellett.

309—907. sz.

Árverési hirdetmény.

Lövéte község tulajdonát képező 18381. kat. hold területen a vadászati és halászati jog 1907. április 2-án d. u. 2 órakor Lövéte község házában nyilvános árverésen haszonbérbe adatik.

Kikiáltási ár 40 korona. Bérleti időtartam 6 év.

Lövétén, 1907. március 8-án.

Elekes Nándor, h. jegyző.

Gábor János, bíró.

Bérbeadó szálloda és vendéglő.

Baróton a Dánér Ferenc tulajdonát képező Központi szálloda néven ismert vendéglő helyiség, azonnal kiadó.

Nem kidobott pénz,

hanem határozottan gyümölcsözőtőke az, amit a Scott-féle Emulsió-ért kiadunk mert a jó erőteljes egészség mindig többet ér a vagyonnál A Scott-féle Emulsió a legjobb norvégiai gyógyszerkamájolajat tartalmazza és kizárólag csakis ezt a minőséget használják a Scott-féle Emulsió készítésére. A magában sajátos Scott-féle készítményi eljárás 30 éven át gyűjtött tapasztalatoknak és tanulmányoknak az eredménye. Ezen szer rendkívüli hatáserővel bír és ott, ahol betegséget gyógyítani, vagy a betegség pusztító következményeit kell leküzdeni, gyors és biztos siker ér el. A közönséges csukamájolajjal megközelíthetőleg sem lehet oly kedvező biztos eredményeket elérni, mint a Scott-féle Emulsió-val

A SCOTT-féle EMULSIÓ valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász“ védjegy.

SCOTT-FÉLE EMULSIÓ

Kapható minden gyógyszerárban.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50f.